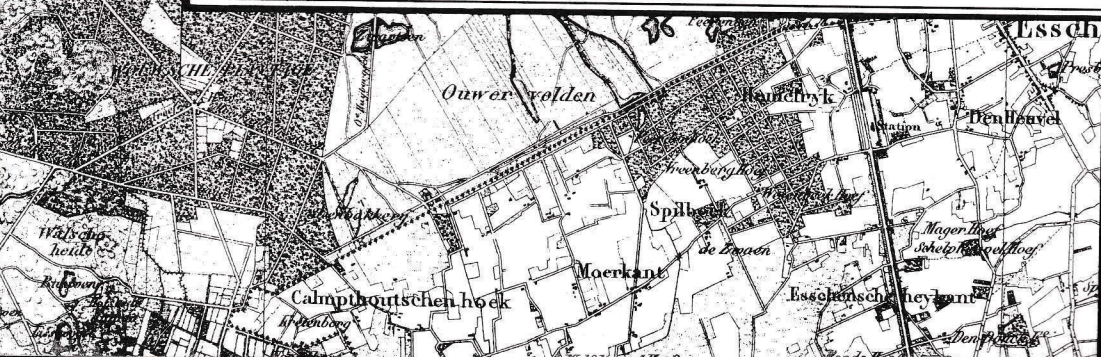
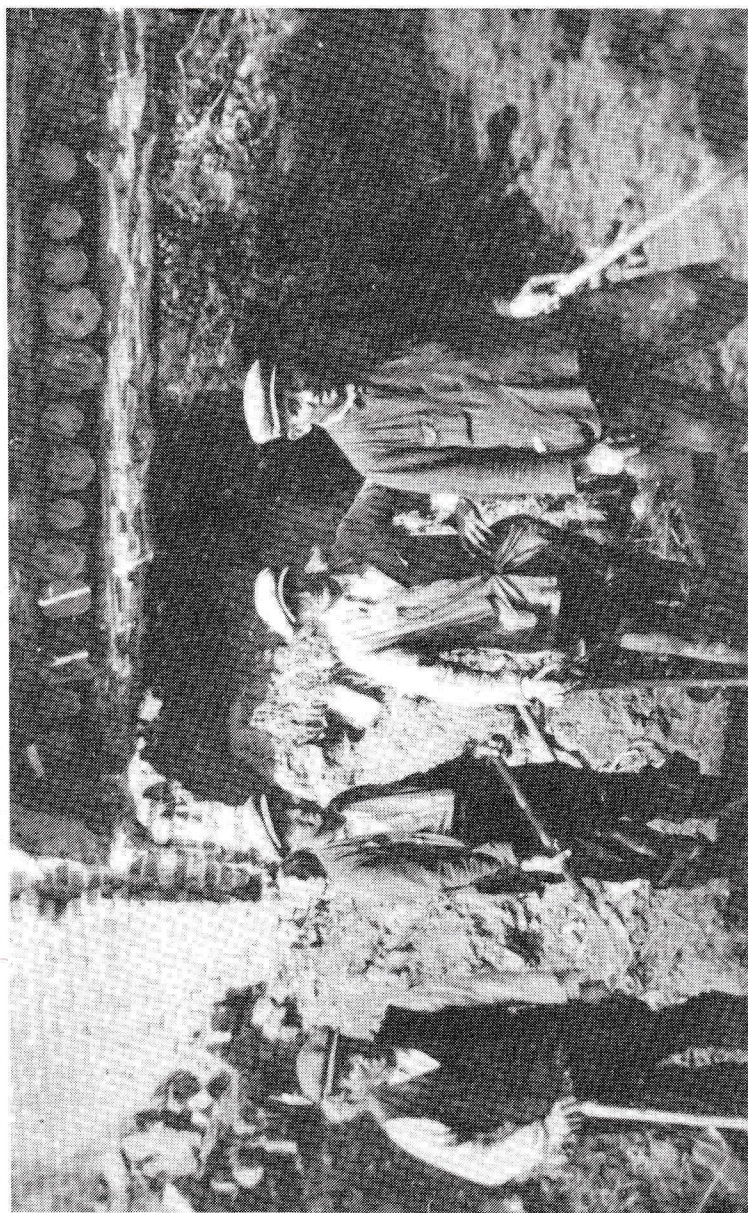

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

Wouw in de Tweede Wereldoorlog

Na gedane arbeid is het goed rusten. Deze mannen hebben zojuist een eerste noodbrug gelegd over de Zoom in de Zoomvlietweg. Uiterst rechts staat opzichter Antoon Adriaansen. De overige namen zijn niet bekend. (Foto collectie gemeente Wouw).

De Zoombruggen gaan de lucht in!

Toen op 29 augustus 1939 het sein tot de mobilisatie werd gegeven, betekende dat ook voor de gemeente Wouw de komst van een aantal militairen. Met name in het gebied rond Wouwse Plantage werden de nodige militairen gelegerd. Nederland had ook dit keer het voornemen om, net als in de Eerste Wereldoorlog, neutraal te blijven.

Tevoren was uitgerekend dat op deze dag zo'n 144.000 personen per trein vervoerd moesten worden en dat betekende dat er 500 treinen nodig waren om deze militairen te vervoeren. Daarnaast waren er nog eens 60 treinen nodig voor het vervoer van 14.000 paarden die de landmacht te vorderen had. Met het oog op dit grootscheeps vervoer, kwam het normale reizigersvervoer tot drie uur 's middags te vervallen.¹⁾ De dienstplichtige lichteningen van 1924 tot en met 1939, het reservepersoneel en het burgerpersoneel voor het gemobiliseerde leger werden in werkelijke dienst opgeroepen. Daarnaast waren er nog een groot aantal vrijwilligers die zich op deze dag moesten melden op hun mobilisatiebestemming.

De soldaten in de gemeente Wouw werden ondergebracht bij boeren in de nabijheid van de grens. In plaats van een geweer kregen ze een schop in handen, want hun voornaamste werk was om in eerste instantie een verdedigingslinie aan te leggen. Schuttersputten graven, versperingen aanleggen, bommen van dynamiet voorzien en bruggen ondermijnen. En natuurlijk werden er regelmatig oefeningen gehouden.

Toch moeten er ook vóór die tijd al Nederlandse soldaten in en om Wouwse Plantage actief geweest zijn, want in de notulen van de Wouwse raad staat op 3 augustus 1939 te lezen dat bij de "logering van militairen in de school veel vernielingen zijn aangericht, met name aan het schilderwerk".²⁾

Bruggen

Cruciaal in de verdediging van de gemeente Wouw waren de Zoombruggen. De in de 15de eeuw gegraven waterloop "De Zoom" loopt vanaf de Belgische grens dwars door de gemeente Wouw en zo naar Bergen op Zoom. Alle bruggen werden in de mobilisatietijd ondermijnd en toen op 10 mei 1940 de Duitsers ons land binnenvielen werden alle Zoombruggen in de gemeente opgeblazen. Ook de dynamietlading rondom de bomen langs de Plantagebaan tussen het dorp Wouwse Plantage en café Trapke op werden tot ontploffing gebracht en die bomen vielen dwars over de weg.

Uit een brief van 17 oktober 1940 weten we dat zeven bruggen over de Zoom in de gemeente Wouw geheel vernield werden. Het ging om de brug in de rijksweg op de grens tussen Bergen op Zoom en Wouw. Een brug tussen de Wouwse Tol en Zoomvliet die in onderhoud is bij G.C. van Loon en verder de bruggen op Zoomvliet, in de Weststraat, in Pindorp, de Oude Huybergschebaan (nu Schouwenbaan) en het Papegat (nu Ouwerveldenweg).³⁾

Bij het opblazen van de brug op Zoomvliet blijken de militairen niet erg nauwkeurig te werk gegaan te zijn, want Adrianus Buijsen dient een claim in omdat zijn woonhuis en zijn schuur schade opgelopen hebben. Gerardus Cornelis van Loon (landbouwer), Antonius Franciscus van den Boom (zonder beroep) en Johannes Moerkens (opzichter van bouw- en woningtoezicht in Wouw) gaan op 25 mei 1940 in opdracht van het gemeentebestuur naar Buijsen om de schade te taxeren. Zij komen tot de conclusie dat de schade aan de eigendommen van Buijsen f 395,- bedraagt.⁴⁾

Als een dag na het opblazen van de bruggen de Fransen vanuit de richting Huijbergen komen om het Nederlandse leger bij te staan in de strijd tegen de Duitsers, moeten de bomen die over de Plantagebaan liggen in allerijl verwijderd worden en de brug in Pindorp wordt provisorisch hersteld. De Fransen van het zevende leger onder bevel van generaal Giraud kunnen dan via het dorp richting Wouw en Roosendaal

trekken. Een deel van deze troepen brengt de nacht door in de boerderij van Hertogh op het Saafsel.

De schade, die inmiddels in de gemeente Wouw is aangericht valt erg mee. In Roosendaal is dat heel anders. Daar vindt op 11 mei een eerste bombardement plaats. Eerst wordt de Franse colonne ten zuiden van de stad bestookt. Later op de middag worden delen van de stad met brisantbommen bestookt. 's Avonds rond acht uur valt Roosendaal opnieuw ten prooi aan een bombardement. Twintig mensen komen daarbij om het leven en zo'n tachtig huizen worden door brand totaal vernield.⁵⁾

Herstellen

De bruggen over de Zoom (eigendom van de gemeente Bergen op Zoom) werden direct al provisorisch hersteld. De bruggen waren namelijk in onderhoud bij de gemeente Bergen op Zoom. Het herstel van de brug in het dorp Wouwse Plantage (toen nog Pindorp) had iets meer voeten in de aarde. De brug werd in de oorlog hersteld door het plaatsen van een houten brug. Toen het Duitse leger zich in 1944 terugtrok, werd deze houten brug opgeblazen om de geallieerde opmars te vertragen. De geallieerden herstelden de verbinding door er een baileybrug aan te brengen. In 1950 lag die brug er nog steeds, want op 25 augustus van dat jaar kreeg de gemeenteraad van Bergen op Zoom een voorstel om een nieuwe brug aan te leggen.

Tot de oorlog had de brug een breedte van zes meter, maar omdat er steeds meer interlokaal verkeer over deze weg van Wouw naar Hoogerheide komt, wil de gemeente Bergen op Zoom de brug verbreden tot 12,50 meter. De weg zelf wordt zes meter, aan weerszijden een fietspad van 1,50 meter en daarnaast nog voetpaden met een breedte van 1,25 meter. Met inbegrip van goten en kantstroken zou de nieuwe brug daarom die 12,50 meter ruim halen. Omdat Bergen op Zoom zelf geen enkel belang heeft bij deze extra brede brug is aan de gemeente Wouw gevraagd om de meerkosten te betalen en Wouw is bereid om daar een bedrag van f 13.500,- voor neer te tellen.⁶⁾

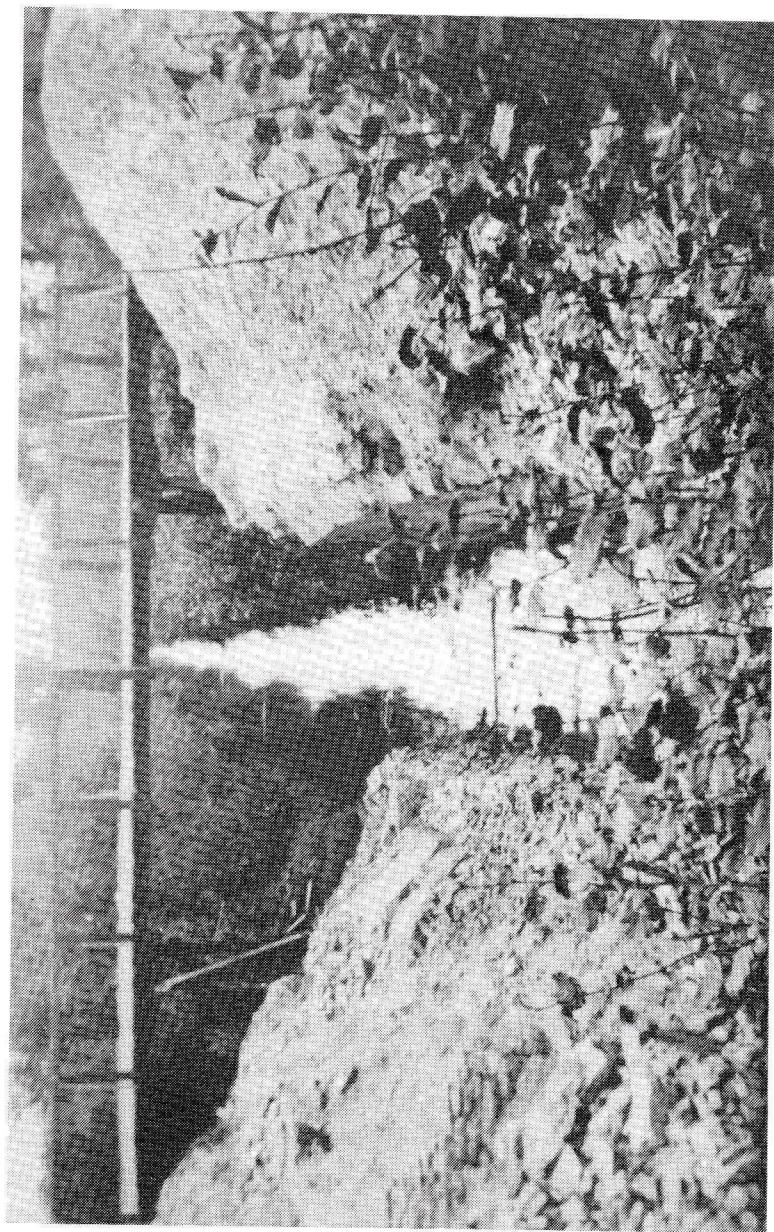
4

Bijna een jaar later presenteert Bergen op Zoom de rekening aan de gemeente Wouw. Er blijkt voor een bedrag van f 244,94 aan meerwerk te zijn vanwege prijsstijging van materiaal en loonsverhogingen. Uiteindelijk moet Wouw f 13.760,95 betalen voor de nieuwe brug over de Zoom in Wouwse Plantage.⁷⁾

Wouw, 14 september 1995

Noten:

1. Zie: Dr. L. de Jong. Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 1. blz 646. Den Haag, 1969.
2. GAW A357. Notulen van de gemeenteraad van 3 augustus 1939.
3. GAW A1775. Dossier afwikkeling oorlogsschade. De brief is gericht aan de Schadecommissaris voor het District West-Brabant en Zuid Holland in Breda.
4. GAW A1775. Schattingsrapport van 25 mei 1950.
5. Zie: A.T.H. Wagenaar. De rust verstoord. Roosendaal, 1990. Blz. 17-18.
6. GAW A1052. Wederopbouw Zoombrug in Wouwse Plantage (1949-1951). Raadsvoorstel gemeente Bergen op Zoom van 25 augustus 1950.
7. GAW A1052. Brief van 13 augustus 1951 van de gemeente Bergen op Zoom waarin de definitieve rekening wordt gepresenteerd.

In de loop van de oorlog werd de noodbrug in de Zoomvlietweg vervangen door een andere noodbrug. Op de foto is deze houten noodverbinding te zien. (Foto collectie gemeente Wouw)

